

**Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова**

ГОРАШ КАТЕРИНА ВІКТОРІВНА

УДК 378.018.46:330.341.1

**ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ
ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ У СИСТЕМУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ**

13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2010

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Центральному інституті післядипломної педагогічної освіти ДВНЗ “Університет менеджменту освіти” НАПН України.

Науковий керівник - доктор педагогічних наук, професор
ДАНИЛЕНКО Лідія Іванівна.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
ПОПОВА Олена Володимирівна,
Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди,
професор кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи;

кандидат педагогічних наук, доцент
ГУМЕНЮК Віра Василівна,
Хмельницький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти,
завідувач кафедри менеджменту
та освітніх технологій.

Захист відбудеться 20 січня 2011 року о 16.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.01 у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9.

Автореферат розісланий 16 грудня 2010 року

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

В.Д. Сиротюк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Глобалізаційні процеси наприкінці ХХ століття ознаменувалися кардинальними змінами в усіх сферах життя: політиці, науці, економіці, освіті й зумовили появу нового типу суспільства – інформаційного, яке висуває сучасні вимоги до функціонування державної освітньої системи.

Україна спроможна забезпечити якісну освіту своїх громадян завдяки активній участі у глобалізаційних процесах, інкорпорації до інформаційного суспільства, інтеграції в світову спільноту, стабільному науково-технічному прогресу, розвитку потужних інформаційних потоків і застосуванню інноваційних технологій.

Упровадження інновацій у всі сфери суспільно-економічного життя є одним з пріоритетних напрямів розвитку нашої держави. Це підтверджено чинними законами України: «Про освіту» (1991), «Про вищу освіту» (1999), «Про інноваційну діяльність» (2002), «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності» (2003) та засвідчено нормативними документами, як-то: Національна доктрина розвитку освіти (2002), Указ Президента України «Про питання створення технопарків та інноваційних структур інших типів» (2000), Постанова Верховної Ради України «Про концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України» (1999), Державна програма «Вчитель» (2002).

Стратегічними завданнями реформування освіти в Україні визначено: піднесення освіти на рівень розвинених країн світу через докорінне реформування концептуальних, структурних й організаційних засад; подолання монополії держави в освітній сфері; модернізацію і демократизацію державних навчальних закладів; формування багатоваріантної інвестиційної політики у сфері освіти.

Сучасний стан, перспективи та проблеми реформування вітчизняної освіти відповідно до Концепції державної інноваційної політики і законодавчої бази досліджують українські вчені: В.П. Андрущенко, І.Д. Бех, В.І. Бондар, В.Г. Кремень, О.Я. Савченко й ін.

Процеси впровадження освітніх інновацій невіддільні від сучасної педагогічної практики, яку вивчає нова галузь загального наукового і педагогічного знання – педагогічна інноватика. Її розвиток як науки про освітні інновації і перебіг інноваційних процесів досліджено у працях відомих українських і зарубіжних учених: К. Ангеловські, Л.І. Даниленко, В.Ф. Паламарчук, О.В. Попової, К.Р. Роджерса, В.О. Сластьоніна й ін.

Ученими розроблено фундаментальні наукові положення щодо інноваційної діяльності: її принципи, основи управління освітніми інноваціями, їх класифікацію. Створено методики втілення освітніх інновацій в практичну діяльність педагогічних працівників з метою підвищення рівня управління інноваційними навчальними закладами, ефективності навчально-виховного процесу, його наукового, методичного, інформаційного забезпечення.

Про освітні інновації і результати інноваційної діяльності педагогічних працівників на сучасному етапі розвитку вітчизняної освіти накопичено достатньо інформації різного ступеня репрезентативності. На часі – її

поглиблене вивчення, систематизація, аргументоване узагальнення та розроблення технологій для здійснення інформаційних процесів (пошук інформації, її обробка, збереження, захист, поширення тощо). Однією з передумов розв'язання цієї науково-практичної проблеми є вдосконалення діяльності системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників та її складових, зокрема інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Теоретичні основи застосування освітніх інновацій у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників відображено у працях В.І. Бондаря, Л.І. Даниленко, В.В. Олійника, Л.П. Пуховської, В.А. Семиченко й ін. Різні аспекти роботи з інформацією і застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі досліджують В.Ю. Биков, В.В. Васильєв, Н.В. Морзе, О.А. Орлов й ін. Проблеми управлінської діяльності керівників навчальних закладів і її інформаційне забезпечення розкрито у працях В.В. Гуменюк, Г.В. Єльнікової, Л.М. Калініної, В.І. Маслова й ін.

Узагальнений аналіз теоретичних джерел та практичного досвіду інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників доводить, що існують певні суперечності між суспільними потребами, вимогами сьогодення до втілення інноваційних надбань у практику педагогічних колективів навчальних закладів, його інформаційного забезпечення та рівнем компетентності більшості педагогічних працівників щодо здійснення інноваційної діяльності.

Наявні невідповідності між якістю та рівнями теоретичного, науково-методичного й технологічного забезпечення процесів упровадження освітніх інновацій у систему післядипломної освіти, їх інформаційного супроводу призводять до виникнення наукових і практичних проблем, які потребують конструктивного розв'язання.

Такий стан наукового знання та педагогічної практики зумовлює необхідність вирішення суперечностей між:

- суспільним усвідомленням потреби впровадження освітніх інновацій і недостатнім інформаційним забезпеченням цього процесу в інститутах післядипломної педагогічної освіти (далі – ІППО);
- наявністю в педагогічній теорії та практиці інформації про освітні інновації і відсутністю науково обґрунтованої системи інформування педагогічних працівників в ІППО;
- створенням у навчальних закладах сучасних інформаційних ресурсів і низьким рівнем готовності педагогічних працівників до їх застосування у процесі впровадження освітніх інновацій.

Актуальність визначених проблем, їх теоретична і практична значущість зумовили вибір теми дослідження: **«Інформаційне забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дослідження виконано згідно з темою, передбаченою планом науково-дослідної роботи Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти

АПН України «Науково-організаційні основи експертизи інноваційної освітньої діяльності в регіоні» (№ 0103U003305).

Тему дисертації затверджено вченою радою Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти АПН України (протокол № 8 від 15.10.2006 р.) та узгоджено і зареєстровано в Раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки та психології в Україні (протокол № 4 від 24.04.2007 р.).

Мета дослідження полягає у розробці науково обґрунтованої та експериментально апробованої в ІППО моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Відповідно до поставленої мети визначено **завдання дослідження**:

1. Здійснити аналіз стану теорії і практики інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

2. Розробити науково обґрунтовану модель інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

3. Експериментально апробувати модель інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО.

4. Розробити методичні рекомендації щодо застосування моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Об'єкт дослідження – впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Предмет дослідження – теоретичні засади, зміст і технології інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в інститутах післядипломної педагогічної освіти.

Методологічну основу дослідження складають: філософські положення про діалектичний взаємозв'язок, взаємозалежність явищ і процесів соціально-педагогічної дійсності (Ю.К. Бабанський, В.П. Беспалько, Б.С. Гершунський й ін.); положення філософії і методології демократичних та гуманістичних засад освіти (В.П. Андрущенко, І.Д. Бех, І.А. Зязюн, В.Г. Кремень, В.С. Лутай, О.Я. Савченко й ін.); закономірності перебігу інноваційних процесів, управління освітніми інноваціями (Л.І. Даниленко, В.Ф. Паламарчук, О.В. Попова, В.О. Сластьонін й ін.); положення теорії і методики післядипломної педагогічної освіти та підвищення кваліфікації педагогічних працівників і керівних кадрів освіти (В.І. Бондар, В.І. Маслов, В.В. Олійник, Л.П. Пуховська, Т.І. Сущенко й ін.); теоретичні засади розвитку інформаційних технологій та практичне їх застосування в освіті (А.І. Берг, В.Ю. Биков, А.М. Гуржій, Л.М. Калініна, Н.В. Морзе й ін.).

Методи дослідження. *Теоретичні:* аналіз, синтез, узагальнення дали змогу визначити й обґрунтувати концептуальні й методологічні основи дослідження, базові поняття; порівняльний аналіз застосовано для розгляду сутностей освітньої інновації та інформації, їх джерел і особливостей, для

виокремлення нормативно-правової бази інноваційної й інформаційної діяльності педагогічних працівників; моделювання здійснювалося з метою побудови науково обґрунтованої структури і змісту моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників; методи функціонального аналізу і структуризації використано для розробки компонентів моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Емпіричні: анкетування, тестування, опитування, інтерв'ювання, бесіди, спостереження за інноваційною та інформаційною діяльністю педагогічних працівників, педагогічний експеримент (констатувальний і формувальний) дали змогу отримати інформацію про результати дослідження і виявити рівень якості інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО; методи математичної статистики використано для обробки й узагальнення інформації про стан інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО та визначення результативності запропонованої моделі інформаційного забезпечення; за допомогою графічних методів (таблиці, схеми, рисунки тощо) наочно відображено структурні компоненти розробленої моделі інформаційного забезпечення, динаміку змін стану інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО.

Наукова новизна і теоретичне значення одержаних результатів: *уперше* на теоретично обґрунтованому рівні *розв'язана* проблема інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників; *аналітично визначені й систематизовані* умови, що сприяють результативному впровадженню освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників; *конкретизовано* етапи впровадження освітніх інновацій в ІППО; *виокремлено і класифіковано* види інформаційних джерел про освітні інновації; *науково обґрунтовано і розроблено* модель інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників; *сформульовано і розкрито* принципи та умови її функціонування; *узагальнено критерії* рівнів якості інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО; *уточнено* основні поняття проблеми інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій; *набули подальшого розвитку* тенденції оновлення системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників через впровадження освітніх інновацій та якісне інформаційне забезпечення цього процесу в ІППО.

Практичне значення дослідження полягає у розробленні технологій створення інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО і визначення рівнів його якості, методичних рекомендацій з практичного застосування моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників; доповненні змісту підвищення кваліфікації педагогічних працівників в ІППО науково-методичними матеріалами (програма і навчально-тематичний план

спецкурсу) для викладачів і методистів ІППО, районних методичних кабінетів, міських методичних центрів та керівників ЗНЗ.

Особистий внесок автора: розроблено науково-методичні матеріали про інформаційне наповнення та організацію роботи Банку освітніх інновацій Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти (далі – ЦППО) ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, які опубліковано в науково-педагогічному виданні у співавторстві з Л.І. Даниленко, В.Ф. Паламарчук, О.І. Зайченко, М.В. Набоком й ін. У спецкурсі «Інновації і педагогічний досвід в Україні», розробленому в співавторстві з В.Ф. Паламарчук, автору належить розробка теми «Банк освітніх інновацій АПН України як сучасний інформаційний носій в процесі поширення освітніх інновацій». У спецкурсі «Основи інформаційно-комунікаційних технологій», який підготовлено у співавторстві з Д.В. Рябіченко, автором розроблено тему «Інтернет та організація пошуку в Інтернеті». Теоретичний доробок ідей, що належать співавторам, у дисертації не використано.

Результати дослідження впроваджено у навчальний процес підвищення кваліфікації педагогічних працівників ЦППО ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України (довідка № 01-02/615 від 11.11.2010 р.); Житомирського обласного ІППО (довідка № 1-554 від 02.09.2010 р.), Кіровоградського обласного ІППО імені В.О. Сухомлинського (довідка № 643 від 01.09.2010 р.), Хмельницького обласного ІППО (довідка № 485 від 21.09.2010 р.), Черкаського обласного ІПОПП (довідка № 01-06 від 20.09.2010 р.).

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження доповідались й обговорювались на науково-практичних конференціях і семінарах різного рівня, як - то: міжнародні науково-практичні конференції: «Післядипломна педагогічна освіта в умовах глобалізації» (м. Біла Церква, 2005), «Условия экономического роста в странах с рыночной экономикой» (м. Переяслав-Хмельницький, 2008), «Засоби і технології сучасного навчального середовища» (м. Кіровоград, 2008), «Єдине інформаційне середовище навчального закладу в контексті стратегічного розвитку освіти України» (м. Київ, 2008); Всеукраїнські науково-практичні конференції: «Гармонізація розвитку вищої освіти в умовах Болонського процесу» (м. Переяслав-Хмельницький, 2006), «Індивідуалізація і фундаменталізація навчального процесу в умовах євроінтеграції» (м. Переяслав-Хмельницький, 2007), «Теорія і практика використання сучасних інформаційних технологій в навчальному процесі загальноосвітньої школи (на прикладі природничо-математичних дисциплін)» (м. Хмельницький, 2007); на звітних науково-практичних конференціях ЦППО, ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України (м. Київ, 2003, 2005, 2010); на науково-практичних семінарах для ректорів і проректорів обласних ІППО, педагогічних працівників в експериментальних ІППО, курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників у ЦППО ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

Публікації. Основні методологічні й теоретичні положення, проміжні результати та висновки з проведеного дослідження висвітлено у 8 публікаціях

автора. Серед них – 5 одноосібних статей надруковано у фахових виданнях, один науково-методичний посібник (у співавторстві), два спецкурси (у співавторстві).

Структура й обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (217 найменувань), 8 додатків. Основний текст дисертації викладено на 175 сторінках. Загальний обсяг дисертації становить 229 сторінок. У роботі подано 18 таблиць і 8 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету, об'єкт, предмет і завдання, охарактеризовано застосовані методи роботи, розкрито наукову новизну, теоретичне і практичне значення дослідження, наведено дані про експериментальну апробацію та результати впровадження авторської розробки.

Перший розділ *«Проблеми теорії і практики впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників»* присвячено аналізу наукової літератури з проблем упровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників та визначенню якісного стану інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО.

Аналіз наукової літератури з досліджуваного питання показав, що науковцями здебільше розглядаються теоретичні засади освітніх і педагогічних інновацій, інноваційні процеси, розроблення інноваційних ідей, їх експериментальна перевірка та здійснення інноваційної діяльності у навчальних закладах освіти (Л.М. Ващенко, Л.І. Даниленко, В.Ф. Паламарчук, І.П. Підласий, О.В. Попова й ін.); управління освітніми інноваціями та масове їх застосування у системі загальної середньої освіти (Л.І. Даниленко, М.М. Поташник та ін.), проблеми застосування інноваційних технологій у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників та керівних кадрів освіти (В.І. Бондар, В.В. Олійник, Л.П. Пуховська, В.А. Семиченко й ін.).

На основі вивчення наукових праць визначено *умови*, що сприяють результативному впровадженню освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників: організаційно-методичні (створення інформаційних структурних підрозділів в ІППО і забезпечення їх діяльності з організації впровадження освітніх інновацій, системного інформування і консультування учасників процесу впровадження); аналітично-інформаційні (досконалий відбір і систематизація інформації про освітні інновації, визначення рівня інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій та активне застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в інформаційних процесах); психолого-педагогічні (формування у педагогічних працівників розуміння необхідності впровадження освітніх інновацій і мотивація їх до участі в інноваційних процесах).

Аналіз наукових праць, у яких ґрунтовно висвітлено особливості процесів упровадження досягнень педагогічної науки, передового педагогічного досвіду та освітніх інновацій, дав змогу конкретизувати етапи впровадження освітніх інновацій в ІППО (підготовчий, формувальний, адаптаційний, корекційний, апробаційний, експертний і презентаційний) та визначити їх специфіку.

Процес упровадження освітніх інновацій характеризується новими або вдосконаленими теоретичними підходами та технологіями і потребує відповідного забезпечення: наукового, методичного, інформаційного, організаційного, кадрового, технічного і фінансово-матеріального.

Під *інформаційним забезпеченням впровадження освітніх інновацій* у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників розуміємо цілеспрямовано відібрану і систематизовану сукупність інформації, яка необхідна для поетапного впровадження інновацій, і відповідні інформаційні ресурси, джерела й технології, без яких неможливе здійснення інформаційних процесів (пошук, збір, відбір, обробка, збереження, захист та поширення інформації про інновації).

З метою вивчення якісного стану інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО визначено критерії рівнів якості інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій, в основу яких покладено вимоги, що висувуються до вибору критеріїв якості інформації у працях Л.М. Калініної, В.О.Сластьоніна, С.Б. Шапіро, та критеріїв якості інформаційних джерел і ресурсів, які розкрито у працях Н.О. Вербицької, І.С. Вовчак, Н.Г. Протасової.

На основі вивчення наукових праць і визначення поняття «інформаційне забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників» відібрано такі критерії рівнів якості інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО:

1. Якість інформації про освітні інновації.
2. Наявність різноманітних і доступних для користувача інформаційних ресурсів і джерел, що містять інформацію про освітні інновації.
3. Організованість інформаційних потоків в ІППО.
4. Наявність структурних підрозділів з інноваційної діяльності.
5. Застосування сучасних педагогічних й інформаційно-комунікаційних технологій у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Результати визначення якості інформації про освітні інновації оброблялись за допомогою критеріальної методики. Це дало можливість підрахувати загальний коефіцієнт якості інформації про освітні інновації в ІППО. Проведене анкетування й опитування слухачів курсів підвищення кваліфікації в ІППО дало змогу виявити різноманітні й доступні для педагогічних працівників ІППО інформаційні ресурси і джерела та встановити види інформаційних потоків. Методами цілеспрямованого спостереження і аналізу звітної документації обласних ІППО встановлено наявність

структурних підрозділів ІППО з інноваційної діяльності та визначено зміст їх роботи. За розробленими тестами з'ясовано рівні застосування педагогічними працівниками інформаційно-комунікаційних технологій.

Теоретичне підґрунтя та розроблені критерії визначення рівнів якості інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО стали за підставу до виявлення на констатувальному етапі дослідження його низького рівня.

Аналіз результатів констатувального етапу дослідження показав:

- 62% респондентів визнають, що інформаційне забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО здійснюється на низькому рівні;
- якість інформації про освітні інновації в ІППО є низькою (коефіцієнт якості становить 0,6 – величина, менша за одиницю);
- 76% педагогічних працівників недостатньо готові до інноваційної діяльності та участі в інноваційних програмах і проектах;
- серед створених в ІППО структурних підрозділів з інноваційної діяльності 37% їх цілеспрямовано поширюють інформацію про освітні інновації;
- невпорядкованість і нерегулярність інформаційних потоків в ІППО уповільнює обмін інформацією про освітні інновації у процесі їх впровадження.

На констатувальному етапі дослідження з'ясовано причини незадовільного стану інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО: відсутність системного впорядкування інформації про освітні інновації; недостатня готовність слухачів курсів підвищення кваліфікації до застосування сучасних інформаційних ресурсів, джерел, засобів і технологій.

Отримані результати підтвердили потребу в розробці й науковому обґрунтуванні моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників, яка б забезпечила якісне їх інформування в процесі навчання як на курсах підвищення кваліфікації в ІППО, так і в міжкурсовий період чи під час самоосвіти.

У другому розділі *«Теоретичні засади, зміст і технології інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в інститутах післядипломної педагогічної освіти»* на основі теоретичного аналізу проблеми дослідження розроблено та науково обґрунтовано модель інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Методологічним підґрунтям створення моделі інформаційного забезпечення стали теорія і практика моделювання, цільовий, системний, структурно-функціональний, діяльнісний підходи, що забезпечили визначення її змісту, структури, принципів функціонування та технологій здійснення інформаційного супроводу на етапах впровадження освітніх інновацій.

Метою інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО є задоволення інформаційних потреб суб'єктів і об'єктів упровадження освітніх інновацій та системного інформування учасників цього процесу на кожному з його етапів.

Основними завданнями інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО є:

1. Надання новітньої, достовірної і доступної інформації про освітні інновації суб'єктам і об'єктам їх упровадження на основі комплексу наукових і науково-методичних розробок, нормативно-правових документів, організаційно-педагогічних заходів, технічних засобів.

2. Створення умов для системного інформування педагогічних працівників та використання ними різноманітних видів інформаційних джерел і ресурсів у процесі впровадження освітніх інновацій.

3. Організація здійснення інформаційних процесів (пошук, збір, відбір, обробка, збереження, захист і поширення інформації про освітні інновації) на етапах впровадження освітніх інновацій.

4. Забезпечення роботи структурних підрозділів ІППО з інноваційної діяльності педагогічних працівників.

Модель інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників представлена чотирма взаємозалежними і взаємодоповнювальними структурними компонентами: концептуально-теоретичним, змістовим, організаційно-педагогічним і технологічним (рис. 1).

Концептуально-теоретичний компонент моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників розкриває вихідні теоретичні положення впровадження освітніх інновацій, мету, завдання, теоретичні засади, принципи й умови її функціонування, нормативно-правові документи, що супроводжують впровадження освітніх інновацій. Цей компонент є системоутворювальним для інших структурних компонентів моделі і забезпечує її функціонування відповідно до мети, завдань на основі обґрунтованих принципів; визначає зміст інформації про освітні інновації та напрями діяльності структурних підрозділів ІППО з упровадження освітніх інновацій.

Принципами, на яких ґрунтується розроблена модель системи інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО, визначено: відповідність законодавчій і нормативно-правовій базі; цільовий підхід до інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій, інформаційну безпеку, регулювання інформаційних відносин, оптимізацію інформаційного забезпечення, ефективне використання інформаційно-комунікаційних технологій, функціональну організацію, достатність і надійність інформації про освітні інновації.

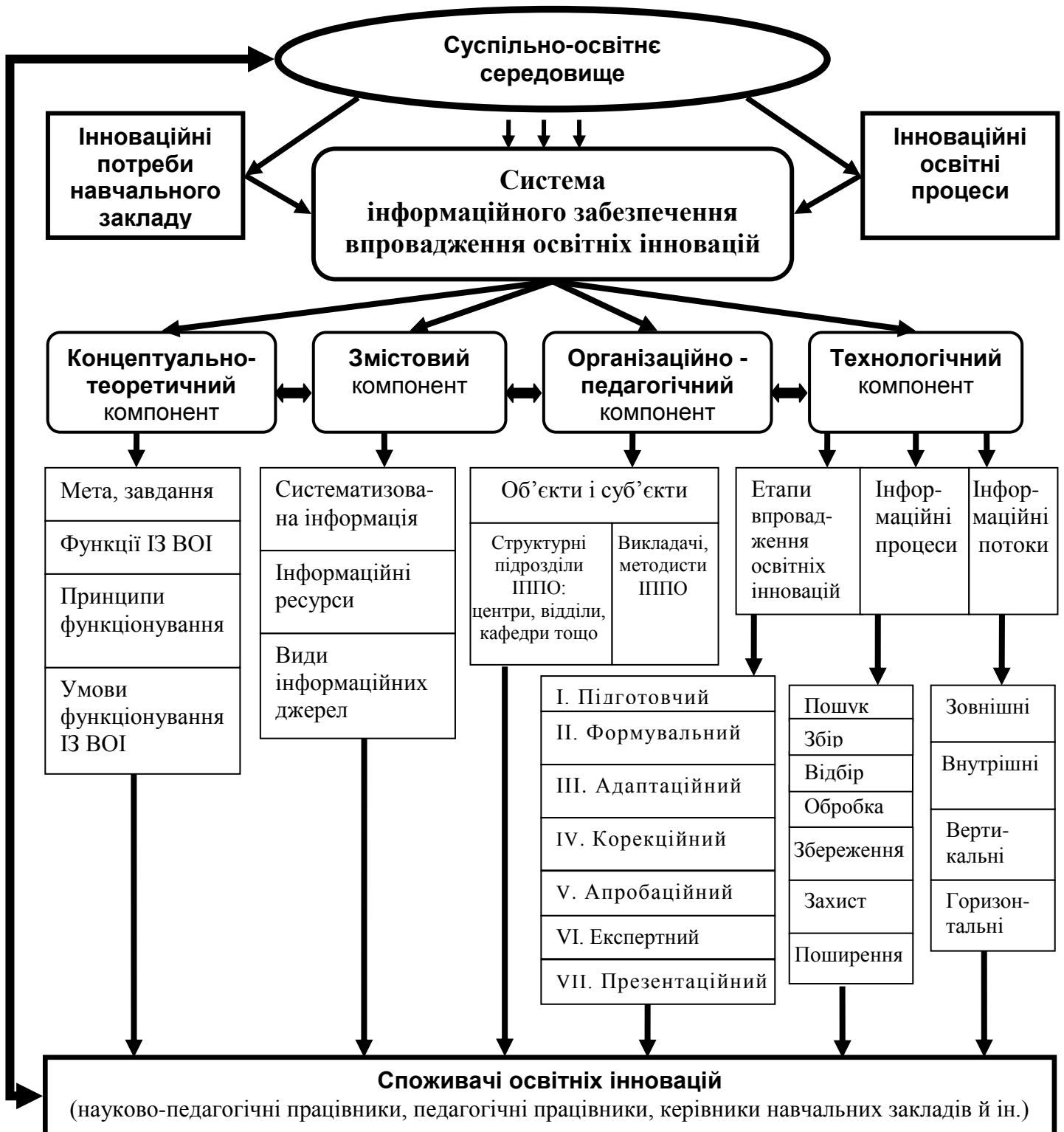

Рис. 1. Структурні складові моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників

Основні функції моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників: *організаційно-методична* (сприяє мотивації педагогічних працівників до участі в інноваційних процесах, розробці науково-методичної документації для

впровадження освітньої інновації – програми, плану реалізації, методик упровадження інновації тощо); *інформаційно-аналітична* (забезпечує аналіз й узагальнення інформації про освітні інновації, системне інформування педагогічних працівників і обмін інформацією на етапах впровадження освітньої інновації); *презентаційна* (забезпечує висвітлення результатів упровадження освітньої інновації в закладах освіти, наповнення суспільно-освітнього середовища інформацією про освітні інновації).

До умов ефективного функціонування моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників відносимо:

- методичні – забезпечення наявності відібраної і систематизованої інформації про освітні інновації та методи їх упровадження;
- організаційні – оновлення існуючих і створення нових інформаційних ресурсів для накопичення інформації та забезпечення її доступності широкому загалу освітян;
- технологічні – ефективне застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та Інтернету для здійснення інформаційних процесів (пошуку, збору, обробки та поширення інформації про освітні інновації) та інноваційної діяльності педагогічних працівників;
- комунікаційні – формування єдиного інформаційного простору системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників, що забезпечить активний обмін інформацією, доступ до зовнішніх джерел інформації та організацію функціонування внутрішніх і зовнішніх інформаційних потоків.

Змістовий компонент моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників характеризується наявністю відібраної та систематизованої інформації про освітні інновації, різних видів інформаційних ресурсів (відкриті, закриті) і джерел (сучасні, традиційні); визначає зміст роботи структурних підрозділів з інноваційної та інформаційної діяльності педагогічних працівників в ІІІО; наповнює інші структурні компоненти моделі інформаційного забезпечення інформацією відповідно до визначених критеріїв її якості: концептуально-теоретичний – нормативно-правовими документами, у яких визначено мету, завдання, функції, принципи та стратегії удосконалення моделі інформаційного забезпечення; організаційно-педагогічний – методичними та інструктивними матеріалами щодо впровадження освітніх інновацій; технологічний – інформаційними даними та інструкціями щодо здійснення інформаційних процесів на етапах упровадження освітніх інновацій.

Організаційно-педагогічний компонент моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників передбачає створення в ІІІО структурних підрозділів з інноваційної та інформаційної діяльності, забезпечення їх роботи. Структурні підрозділи здійснюють збір, аналіз і систематизацію інформації про освітні інновації, створюють документальну базу, консультують учасників упровадження освітніх інновацій, змістовно наповнюють інформаційні ресурси, супроводжують роботу баз даних і банків

інновацій, організують науково-практичні конференції, семінари з проблем інноваційної діяльності й поширення освітніх інновацій.

Технологічний компонент моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників визначає на етапах упровадження освітніх інновацій види інформаційних процесів, сприяє їх здійсненню із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій (пошук, збір інформації з різних видів інформаційних джерел; обробка, збереження, захист за використання інформаційних ресурсів; поширення і пропаганда через Інтернет, курси підвищення кваліфікації і масові заходи – конференції, семінари, наради тощо); забезпечує функціонування інформаційних потоків (зовнішні і внутрішні, вертикальні і горизонтальні) для обміну інформацією про освітні інновації.

Модель інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників характеризується: 1) узгодженістю і взаємозв'язком її структурних компонентів; 2) можливістю коригування цілей, завдань і змісту відповідно до типу освітньої інновації та умов її впровадження у конкретному навчальному закладі; 3) варіативністю поєднання інформаційних елементів її структурних компонентів; 4) наявністю суб'єкта і об'єкта – структурного підрозділу, відповідального працівника в ІІІІО, який виконує організаційну функцію інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій; 5) застосуванням технологій ефективного використання інформаційних ресурсів, джерел, інформаційних процесів в упровадженні освітніх інновацій.

Компоненти моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників визначаються інформаційними потребами навчальних закладів і педагогічних працівників, які є учасниками інноваційних процесів у суспільно-освітньому середовищі.

Теоретичне обґрунтування розробленої моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників дало змогу експериментально апробувати її в ІІІІО згідно мети і завдань дослідження.

У третьому розділі дослідження *«Експериментальна апробація моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІІІІО та використання її результатів у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників»* розглядаються організація і результати експериментальної апробації моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників на формувальному етапі дослідження та подаються методичні рекомендації з її практичного застосування.

Відповідно до поставлених завдань дослідження експериментальна апробація моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІІІІО є завершальним етапом, на якому перевірено її теоретичне підґрунтя і практичну результативність.

Об'єктами для проведення експериментальної апробації було обрано ЦППО ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, Кіровоградський, Житомирський, Хмельницький, Черкаський обласні ІППО. До формульованого експерименту було залучено 337 респондентів.

Для визначення рівнів якості інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО проведено формульований експеримент, у якому застосовано критерії рівнів якості інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій, що були розроблені та використані на констатувальному етапі дослідження.

Статистичні дані, отримані у процесі дослідження підтвердили, що втілення моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій дало змогу: підвищити рівень активності педагогічних працівників ІППО щодо участі в інноваційних процесах; розвинути у них знання і вміння використовувати сучасні інформаційні ресурси і джерела; спрямувати діяльність структурних підрозділів ІППО на інформаційне забезпечення впровадження освітніх інновацій; підвищити якість інформації про освітні інновації.

За результатами формульованого етапу дослідження виявлено, що загальний коефіцієнт якості інформації про освітні інновації (J) в експериментальних ІППО за показниками визначених критеріїв якісної інформації: новизна (A), актуальність (B), достовірність (C), достатність (D), комунікативність (F), зріс з 0,6 до 1,3 (рис. 2).

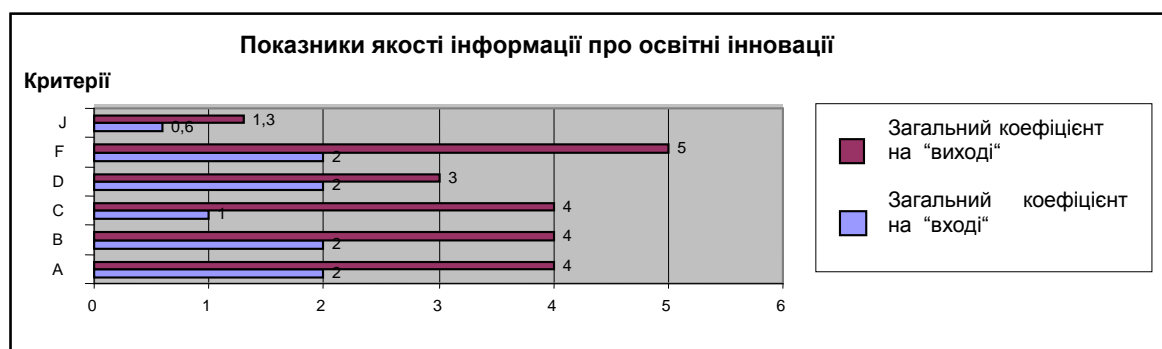

Рис. 2. Порівняльна діаграма показників якості інформації про освітні інновації

Як бачимо на рис. 2, показники якості інформації про освітні інновації (A, B, C, D, F) в експериментальних ІППО стали вищими після надання педагогічним працівникам відібраної та систематизованої інформації про освітні інновації, забезпечення доступності інформаційних баз даних про освітні інновації, проведення семінарів і спецкурсу, на яких обговорювались проблеми інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій та мотивації педагогічних працівників до участі в інноваційних процесах.

Аналіз результатів формульованого експерименту показав якісні зміни стану інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО:

- 100% респондентів указали на наявність структурних підрозділів в ІППО, які застосовують різні форми роботи для пропаганди освітніх інновацій;

- 80% респондентів відмітили підвищену роль інформаційного забезпечення серед інших видів забезпечення впровадження освітніх інновацій (3-тє місце);

- на достатньому рівні застосовувалися сучасні інформаційні джерела й електронні ресурси (сайти освітніх установ – 60%, інформаційні бази даних – 30%);

- респонденти значно вище оцінили свій рівень досвіду щодо участі в інноваційних процесах: 12% – високий, 67% – достатній (на етапі констатувального експерименту: високий – 0, достатній – 24%);

- підвищився рівень поінформованості педагогічних працівників про освітні інновації (на етапі формувального експерименту названо 47 освітніх інновацій, констатувального – 12);

- відповідність інформаційних джерел і електронних ресурсів в ІІІО критеріям доступності, достовірності й об'єктивності підтвердили 74% респондентів;

- у 88% педагогічних працівників експериментальних ІІІО сформовано готовність до використання електронних баз (банків) даних та інформаційно-комунікаційних технологій у процесі впровадження освітніх інновацій.

Водночас виявлено: 12% педагогічних працівників не готові до застосування сучасних інформаційних джерел й електронних ресурсів, тому схильні послуговуватися традиційними інформаційними джерелами (бібліотеки, курси підвищення кваліфікації, семінари, конференції тощо); 9% педагогічних працівників володіють інформаційно-комунікаційними технологіями на низькому рівні.

Проведена науково-експериментальна робота показала позитивну динаміку зміни рівня якості інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІІІО. Результати експериментальної апробації підтвердили достовірність обґрунтування розробленої моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

За результатами проведеного дослідження розроблено методичні рекомендації із застосування моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників, у яких розкрито: зміст спецкурсу «Інформаційне забезпечення впровадження освітніх інновацій»; технологію створення інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІІІО; технологію організації функціонування структурного підрозділу ІІІО з інноваційної і інформаційної діяльності; технології здійснення інформаційних процесів та використання сучасних інформаційних ресурсів і джерел на етапах впровадження освітніх інновацій.

ВИСНОВКИ

1. Здійснене дослідження проблеми інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації

педагогічних працівників засвідчує, що інноваційні освітні процеси та їх інформаційне забезпечення підтримуються на державному рівні й розглядаються у науці та педагогічній практиці як сучасні пріоритети розвитку українського суспільства. Законодавчо-нормативна база сприяє здійсненню інноваційної діяльності навчальних закладів і педагогічних працівників.

Проблеми інноватики й інформаційного забезпечення інноваційної діяльності активно вивчаються вітчизняними і закордонними вченими; розроблено фундаментальні положення про інноваційну діяльність, принципи й умови управління інноваційними процесами, впровадженням освітніх інновацій, визначено їх види і класифікацію.

Потреба розв'язання проблеми інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників зумовлена необхідністю освоювати сучасні способи передачі інформації у процесі впровадження освітніх інновацій, модернізувати змістове наповнення інформаційних ресурсів, відбирати і систематизувати інформацію про освітні інновації для їх упровадження в ІІІО та задоволення інформаційних потреб педагогічних працівників.

У дослідженні проблема інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників розв'язана на теоретично обґрунтованому рівні; визначено основні поняття дослідження; з'ясовано умови впровадження освітніх інновацій в ІІІО (організаційно-методичні, аналітично-інформаційні й психолого-педагогічні) та виокремлено етапи (підготовчий, формувальний, адаптаційний, корекційний, апробаційний, експертний і презентаційний); відібрано й систематизовано інформацію про освітні інновації, яка потрібна для поетапного впровадження освітніх інновацій; виокремлено і класифіковано види інформаційних джерел про освітні інновації, визначено відповідні інформаційні ресурси, які уможливають здійснення інформаційних процесів (пошук, збір, відбір, обробка, збереження, захист та поширення інформації про освітні інновації).

Аналіз стану інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІІІО на констатувальному етапі дослідження показав, що типовими недоліками цього процесу є: відсутність системного інформування учасників упровадження освітніх інновацій; невпорядкованість інформації про освітні інновації; недостатня кількість електронних баз даних освітніх інновацій та інформації про їх існування і можливості застосування педагогічними працівниками; невизначеність змісту й обсягу інформації про освітні інновації; недостатня організація діяльності структурних підрозділів ІІІО щодо надання своєчасної і повної інформації про впровадження освітніх інновацій; надання переваги традиційним засобам збору, обробки і збереження інформації; недостатня готовність педагогічних працівників до активного застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

2. Для вирішення експериментальних завдань дослідження було розроблено та науково обґрунтовано модель інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Реалізація системного підходу відповідно до теоретичних засад моделювання дала змогу визначити мету і завдання інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІІПО, структурні компоненти моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників і принципи її функціонування.

Основними функціями моделі інформаційного забезпечення є організаційно-методична, інформаційно-аналітична, презентаційна; умовами її функціонування: методичні, організаційні, технологічні і комунікаційні.

Головним фактором для виокремлення компонентів моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників є інноваційні процеси в суспільно-освітньому середовищі, які визначають інформаційні потреби педагогічних працівників і навчальних закладів.

Структурними компонентами розробленої моделі визначено: концептуально-теоретичний, що містить концептуальні аспекти інформаційного забезпечення процесу впровадження освітніх інновацій, мету, завдання, принципи функціонування, нормативно-правові документи; змістовий, що характеризує якісну інформацію про освітні інновації, сприяє задоволенню інформаційних потреб суб'єктів і об'єктів процесу впровадження освітніх інновацій, інформаційному наповненню етапів цього процесу, розкриттю сутності інформаційних джерел про освітні інновації; організаційно-педагогічний, що передбачає наявність у кожному ІІПО відповідних структурних підрозділів, які здійснюють інформаційний супровід впровадження освітніх інновацій, забезпечують оптимізацію обміну інформацією і документообігу, проведення презентаційних заходів тощо; технологічний компонент передбачає здійснення інформаційних процесів на етапах впровадження освітніх інновацій через організацію інформаційних потоків.

Компоненти моделі інформаційного забезпечення характеризується варіативністю поєднання інформаційних елементів та їх узгодженістю і взаємозв'язком.

3. На підставі аналізу репрезентативних статистичних матеріалів експериментальної апробації моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників вважаємо, що її застосування було успішним і є корисним для діяльності експериментальних ІІПО.

Згідно з результатами експериментальної апробації, загальний рівень інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІІПО підвищився за визначеними критеріями:

- якість інформації про освітні інновації – висока (загальний коефіцієнт якості інформації про освітні інновації (J) в експериментальних ІІПО зріс з 0,6 до 1,3; достатнім було визначено $J = 1$);
- наявність різноманітних інформаційних джерел та електронних ресурсів в ІІПО, які містять інформацію про освітні інновації, і їх відповідність

критеріям доступності, достовірності й об'єктивності підтвердили 74% респондентів;

- в експериментальних ІППО організовано функціонують інформаційні потоки (постійний обмін інформацією про освітні інновації між суб'єктами і об'єктами інноваційних процесів забезпечують працівники спеціальних структурних підрозділів ІППО з інноваційної та інформаційної діяльностей);

- в ІППО функціонують структурні підрозділи з інноваційної та інформаційної діяльностей (за результатами анкетування педагогічних працівників і вивчення звітної документації ІППО);

- підвищився рівень застосування сучасних педагогічних й інформаційно-комунікаційних технологій у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників (88% респондентів вказали на їхню готовність до використання сучасних інформаційних ресурсів та інформаційно-комунікаційних технологій у процесі впровадження освітніх інновацій).

За результатами дослідження експериментально апробована модель інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників відповідає вимогам до науково обґрунтованих систем інформаційного забезпечення.

4. Для побудови та застосування моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО розроблено методичні рекомендації для педагогічних працівників обласних ІППО, методистів районних, міських методичних кабінетів, центрів інновацій. Методичні рекомендації можуть бути використані педагогами творчих груп, що створюються у навчальних закладах різних рівнів і типів.

Наукове дослідження педагогічної проблеми інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників вважаємо завершеним відповідно до поставленої мети і завдань.

Проведене дисертаційне дослідження не вичерпує всіх питань визначеної наукової проблеми. Перспективним є розроблення аспектів: інформаційне забезпечення експертизи освітніх інновацій; розвиток інформаційної культури педагогічних працівників закладів післядипломної педагогічної освіти; психолого-педагогічні умови ефективного використання інформаційних ресурсів в інноваційній діяльності педагогічних працівників.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у фахових виданнях:

1. Гораш К.В. Банк освітніх інновацій як сучасний інформаційний носій : зміст та структура / К.В. Гораш // Гуманіт. вісн. : ДВНЗ "Переяслав-Хмельн. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди" : наук.-теорет. зб. – Переяслав-Хмельницький, 2006. – С. 114–118.

2. Гораш К.В. Інформаційне забезпечення впровадження освітніх інновацій в інституті післядипломної педагогічної освіти / К.В. Гораш // Гуманіт. вісн.: ДВНЗ "Переяслав-Хмельн. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди" : наук.-теорет. зб. – Переяслав-Хмельницький, 2007. – С. 74–77.

3. Гораш К.В. Інтеграція освітньої інноваційної програми „Intel® Навчання для майбутнього” в освіту України : стан та перспективи / К.В. Гораш // Наук. зап. Кіровоград. держ. пед. ун-ту ім. В. Винниченка. – Серія: „ Пед. науки “ – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. – 2009. – Вип. 82. Ч. 1. – С. 33–37.

4. Гораш К.В. Впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників як наукова проблема [Електронний ресурс] / К.В. Гораш // Теорія та методика управління освітою : електронне наук. фахове видання. / за заг. ред. д. пед. н., проф. Г.В. Єльнікової : ДВНЗ ”Університет менеджменту освіти“. – К., 2009. – Вип. 2. – Режим доступу до журн. : <http://www.tme.uo.edu.ua/docs/2/09gortsp.pdf>.

5. Гораш К.В. Теоретичне обґрунтування системи інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у підвищення кваліфікації педагогічних працівників [Електронний ресурс] / К.В. Гораш // Теорія та методика управління освітою : електронне наук. фахове видання. / за заг. ред. д. пед. н., проф. Г.В. Єльнікової : ДВНЗ ”Університет менеджменту освіти“. – К., 2009. – Вип. 3. – Режим доступу до журн. <http://www.tme.uo.edu.ua/docs/3/Horash.pdf>.

Інші науково-методичні видання:

6. Гораш К.В. Зміст та структура діяльності Банку освітніх інновацій / К.В. Гораш // Науково-організаційні основи експертизи інноваційної освітньої діяльності в регіоні : наук.-метод. посіб. / [Л.І. Даниленко, В.Ф. Паламарчук, О.І. Зайченко та ін.] ; за ред. Л.І. Даниленко. – К. : Логос, 2006. – С. 121–130.

7. Гораш К.В. Інновації і педагогічний досвід в Україні / К.В. Гораш, В.Ф. Паламарчук // Спецкурси з підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів освіти. – К.: ЦППО, 2007. – С. 5–26.

8. Гораш К.В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій / К.В. Гораш, Д.В. Рябіченко // Спецкурси з підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів освіти. – К.: ЦППО, 2007. – С. 146–152.

АНОТАЦІЇ

Гораш К.В. Інформаційне забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. – Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Київ, 2010.

Дисертаційна робота є теоретико-експериментальним дослідженням проблеми інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників. На основі аналізу теоретичних джерел та практичного досвіду інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій в ІППО визначено умови і конкретизовано етапи впровадження освітніх інновацій в ІППО; класифіковано види інформаційних джерел і ресурсів; науково обґрунтовано структуру і зміст

моделі інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників, сформульовано принципи її функціонування. Структурними компонентами моделі визначено концептуально-теоретичний, змістовий, організаційно-педагогічний і технологічний.

У навчальний процес ІППО впроваджено спецкурс «Інформаційне забезпечення впровадження освітніх інновацій», який сприяв підготовці педагогічних працівників до застосування розробленої моделі інформаційного забезпечення в інноваційній діяльності.

Ключові слова: освітні інновації, інформаційні джерела і ресурси, модель інформаційного забезпечення впровадження освітніх інновацій, підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Гораш К.В. Информационное обеспечение внедрения образовательных инноваций в систему повышения квалификации педагогических работников. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.01 – общая педагогика и история педагогики. – Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова, Киев, 2010.

В диссертации исследована педагогическая проблема – информационное обеспечение внедрения образовательных инноваций в систему повышения квалификации педагогов.

Изучение инновационных процессов в образовании, информационного обеспечения инновационной деятельности руководителей учебных заведений и педагогов в психолого-педагогических первоисточниках позволило уточнить и обосновать организационно-методические, аналитико-информационные и психолого-педагогические условия, способствующие процессу внедрения образовательных инноваций в систему повышения квалификации педагогов.

На основе анализа теории и практики информационного обеспечения внедрения образовательных инноваций в систему повышения квалификации педагогов охарактеризованы базовые понятия исследования, выделены виды обеспечения и этапы внедрения образовательных инноваций в институтах последипломного педагогического образования (подготовительный, формирующий, адаптационный, коррекционный, апробационный, экспертный, презентационный).

Информационное обеспечение внедрения образовательных инноваций в диссертации определено как целенаправленно отобранная и систематизированная информация, необходимая для поэтапного внедрения инноваций, соответствующие информационные ресурсы, источники и технологии, которые делают возможным осуществление информационных процессов.

Анализ теории и практики моделирования позволил разработать и обосновать модель информационного обеспечения внедрения образовательных инноваций в систему повышения квалификации педагогов. Характерными

особенностями модели являются: согласованность и взаимосвязь между всеми элементами ее компонентов; их вариативность и возможность осуществлять коррекцию задач и содержания компонентов на этапах внедрения образовательных инноваций; наличие субъектов внедрения и возможность обновления их функций; разработанная технология построения и функционирования системы информационного обеспечения в ИППО; эффективное применение современных информационных ресурсов.

Модель информационного обеспечения состоит из концептуально-теоретического компонента (содержит концептуальные аспекты информационного обеспечения процесса внедрения образовательных инноваций, цель, задачи, условия, принципы функционирования, нормативно-правовые документы), содержательного (обеспечивает наличие качественной информации об образовательных инновациях, которая удовлетворяет потребности субъектов и объектов на этапах процесса внедрения инновации, создание и наполнение информационных ресурсов), организационно-педагогического (обеспечивает наличие в ИППО инновационных структурных подразделений, которые осуществляют процесс внедрения образовательных инноваций, циркуляцию информационных потоков и документов), технологического (осуществление информационных процессов (поиска, сбора, отбора, обработки, использования, распространения и пропаганды информации об образовательных инновациях), применение информационных ресурсов, различных видов информационных источников на этапах внедрения образовательной инновации).

Экспериментальная апробация разработанной модели проводилась в Центральном институте последипломного педагогического образования ГВУЗ «Университет менеджмента образования» НАПН Украины, Кировоградском, Житомирском, Хмельницком, Черкасском областных институтах последипломного педагогического образования, в учебный процесс которых был внедрен спецкурс по проблеме исследования, проводились инструктивно-методические занятия, семинары, консультации.

Цель информационного обеспечения в ИППО заключается в качественном введении образовательных инноваций в систему повышения квалификации педагогов путем систематического информирования участников инновационных процессов об образовательных инновациях, предоставлении им оптимальных и доступных информационных ресурсов, которые удовлетворили бы их информационные потребности на этапах процесса внедрения образовательных инноваций.

Для построения и функционирования системы информационного обеспечения внедрения образовательных инноваций в ИППО разработаны спецкурс и методические рекомендации для педагогов областных ИППО, методистов районных методкабинетов, центров инноваций.

Ключевые слова: образовательные инновации, информационные источники и ресурсы, модель информационного обеспечения внедрения образовательных инноваций, повышение квалификации педагогических работников.

Horash K.V. Information support implementation of educational innovations in the system training teaching staff. - Manuscript.

Disstrtation for getting the scientific degree of the Candidate of Pedagogical sciences on specialty 13.00.01 - Theory and History of Pedagogy. – M.P. Drahomanov National Pedagogical University. – Kyiv, 2010.

The thesis is a theoretical and experimental research of information support the implementation of educational innovations in system training teachers. On the basis of theoretical sources of information and practical experience of implementing educational innovations in service Teacher Training The terms and clarifies the stages of implementing educational innovations in service Teacher Training; classified types of information sources and resources, scientific content and the structure model of information support the implementation of educational innovations in service Teacher Training, and the principles of operation. Structural components of the model is conceptual and theoretical, semantic, organizational, pedagogical and technological. In the training process implemented service Teacher Training course "Information support implementation of educational innovations, which helped prepare teachers to use models with information. Experimental testing of the developed model proved its efficiency and expediency in the application service Teacher Training.

Key words: educational innovation, information sources and resources model of information support the implementation of educational innovations, training of teachers.